

демонізувати галузь, адже у неї дуже великий спектр застосування та використання саме у позитивних цілях.

Література

1. Про затвердження Авіаційних правил України «Правила використання повітряного простору України»: Наказ Державної авіаційної служби України та Міністерства оборони України від 11 трав. 2018 р. № 430/210. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1056-18> (дата звернення: 12.10.2020).

2. Повітряний кодекс України від 19 трав. 2011 р. № 3393-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17> (дата звернення: 12.10.2020).

3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07 груд. 1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення: 12.10.2020).

4. Кримінальний кодекс України від 05 квіт. 2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 12.10.2020).

УДК 365.568(043.2)

Птиця Д.Є., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Пильгун Н.В., к.ю.н., доцент

ДО ПИТАННЯ ПРО МІЖНАРОДНЕ КОСМІЧНЕ ПРАВО

Космос є частиною галактичної території, вбираючи в себе такі компоненти, як сам космічний простір і властиві йому особливості, а також різні види природних небесних тіл. Найближча і найбільш доступна дослідженню область космічного простору – навколосемний простір. Саме з цієї області почалося освоєння космосу людьми [1.] У зв'язку з початком освоєння космосу із Землі він представляє собою також і юридичний феномен, маючи статус міжнародної території, що не перебуває під юрисдикцією жодної держави. В 1958 р. резолюцією Генеральної асамблеї ООН було створено Комітет з використання космічного простору в мирних цілях, до якого увійшли 18 держав. Комітет було засновано з метою: сприяння продовженню на постійній основі досліджень космічного простору; організації взаємного обміну та розповсюдження відомостей про використання космічного простору; заохочення національних науково-дослідних програм у сфері вивчення космічного простору; вивчення правових проблем, які можуть виникнути при дослідженні космічного простору. Нині до складу цього Комітету входить 69 держав.

Міжнародне космічне право являє собою галузь міжнародного права, що складається із системи міжнародно-правових норм та принципів спрямованих на регулювання відносини між суб'єктами міжнародного права з приводу використання та дослідження космічного простору і небесних тіл.

Міжнародне космічне право ґрунтується на таких принципах:

– принцип здійснення досліджень і використання космічного простору та небесних тіл в інтересах всього людства; принцип відкритості досліджень і використання космічного простору та небесних тіл на основі рівності; принцип неприпустимості національного присвоєння космічного простору та небесних тіл; принцип відповідальності держав за шкоду, завдану в результаті космічної діяльності; збереження суверенних прав держав на космічні об'єкти, що запускаються ними;

– запобігання наслідкам потенційно шкідливих експериментів у космічному просторі та на небесних тілах; надання допомоги екіпажу космічного корабля у разі аварії, лиха, вимушеної посадки; принцип демілітаризації космічного простору, включаючи Місяць та інші небесні тіла [2.]

Нещодавно парламент України ухвалив законопроект № 1071, яким значно розширив можливості приватного сектору працювати в космічній галузі. Якомога ширше залучення приватних виробничих компаній до космічних проектів – це загальносвітовий тренд. До того ж перспективи розвитку космічних програм настільки масштабні, що роботи вистачить і державним, і приватним компаніям. Цим підприємствам доведеться працювати за спільними нормами та правилами, які прописані в міжнародному космічному праві та є обов'язковими для всіх країн. Власникам приватних компаній доведеться дуже ретельно вивчати всі документи, прийняті міжнародними організаціями за останні 60 років.

Варто зазначити, що сторонами міжнародних космічних договорів є виключно держави та міжнародні організації. Лише вони мають право їх укладати. Це обумовлюється такими поняттями, як «суверенітет» та «суверенні права», а також юридичною рівністю цих суб'єктів, що є основою міжнародного права. Саме тому доволі сумнівним є визнання приватних компаній суб'єктами міжнародного космічного права, навіть незважаючи на те, що зараз їх стає все більше в структурі міжнародних відносин у галузі дослідження та використання космічного простору. Усі міжнародні зобов'язання щодо космічної діяльності несуть саме держави. Розподіл радіочастот та слотів на геостаціонарній орбіті також відбувається відповідно до запитів держав, а не приватних суб'єктів, незважаючи

на те, що у світі телекомунікаційні послуги в основному надаються приватними компаніями. Вони подають запити до державних органів, які вже у встановленому порядку контактують з Міжнародним союзом електрозв'язку та його органами.

Така позиція є наслідком відсутності чіткого уявлення про різницю правових режимів космічних та повітряних польотів, які включають як спільні, так і відмінні ризики. У 2011 році Постійний арбітражний суд розробив на основі Регламенту Комісії ООН з права міжнародної торгівлі «Правила щодо вирішення спорів у космічному просторі», які є своєрідною відповіддю на комерціалізацію космічних відносин. Правила розгляду комерційних спорів між суб'єктами космічної діяльності забезпечують процесуальні гарантії для приватних суб'єктів господарювання, діяльність яких регулюється як нормами міжнародного космічного права, так і нормами різних національних законодавств у космічній сфері [3.]

Виходячи з вищенаведеного можна сказати, що на сучасному етапі розвитку світова цивілізація переживає універсальну системну трансформацію, яка пов'язана із сучасними процесами глобалізації. Відповідальність за роботу приватних компаній несе кожна держава особисто, і використання космічного простору повинно здійснюватися у мирних цілях та в інтересах всього людства тобто кожна із держав зобов'язується постійно спостерігати за діяльністю неурядових суб'єктів, які мають проводити свою діяльність тільки з дозволу відповідної держави.

Література

1. Що таке космос. URL: <https://sites.google.com/site/startesplanet/home/so-take-kosmos>
2. Міжнародне космічне право. URL: https://kmeep.law.sumdu.edu.ua/sites/default/files/mizhn._kosm._pr.pdf
3. Міжнародне космічне право: хто несе відповідальність за роботу приватних компаній і як їм працювати поруч із держпідприємствами. URL: <https://mind.ua/openmind/20204446-mizhnarodne-kosmichne-pravo-hto-nese-vidpovidalnist-za-robotu-privatnih-kompanij>